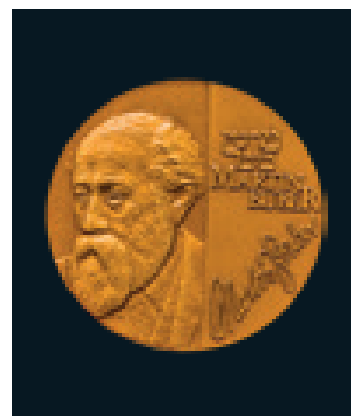

פעילות החטיבה למדעי הרוח

3

בשער פרק זה:
מדליית בובר

3 פעילות החטיבה למדעי הרוח

בחטיבה למדעי הרוח שישים חברים מתחומים שונים במדעי הרוח והחברה: אנתרופולוגיה, ארכאולוגיה, בלשנות, גאוגרפיה, דתות, היסטוריה, היסטוריה של עם ישראל, הלשון העברית, המזרח הקדום, לימודים קלאסיים, כלכלה, מדע המדינה, מזרח אסיה, מחשבת ישראל, מקרא, משפטים, סטטיסטיקה, ספרות, פילוסופיה ופסיכולוגיה. פעילות החטיבה כוללת תמיכה במפעלי מחקר, סימפוזיונים בין-לאומיים, ימי עיון והרצאות ובחינתם של נושאים שונים הנוגעים לתחומי מדעי הרוח והחברה. כמו כן מקדמת החטיבה פעילויות שונות ביוזמת חבריה. בראש החטיבה למדעי הרוח עומד פרופ' יוסף קפלן, וזו כהונתו השנייה בתפקיד.

פרופ' יוסף קפלן
יו"ר החטיבה

ועדה לבדיקת תחום מדע הדתות באוניברסיטאות בישראל הוקמה בשנת תשע"ה (2015) בראשות חבר האקדמיה פרופ' גדליה סטרומזה. הדוח המסכם את עבודת הוועדה, "מצב תחום מדע הדתות באוניברסיטאות המחקר בישראל" תשע"ז–2017, פורסם והופץ. ביוני 2017 החליטה האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים להקים ועדה לבדיקת תחום לימודי השואה באוניברסיטאות בישראל. נשיאת האקדמיה פרופ' נילי כהן מינתה את פרופ' ישראל ברטל לתפקיד יו"ר הוועדה. חברי הוועדה הם פרופ' שלמה אבינרי, פרופ' יהודה באואר, פרופ' חוי דרייפוס בן-ששון, פרופ' שולמית וולקוב ופרופ' דינה פורת. בכוונת הוועדה לבדוק את מצב לימודי השואה באוניברסיטאות ולסכם את ממצאיה בדוח, ובו המלצות שיובאו למועצת האקדמיה. הקמת שתי הוועדות נעשתה מתוקף תפקידה של האקדמיה על פי חוק לייעץ לממשלה בפעולות הנוגעות למחקר ולתכנון מדעי בתחומים בעלי חשיבות לאומית. הוועדות מגישות את מסקנותיהן והמלצותיהן למועצת האקדמיה לאישורן.

השנה קיימה החטיבה למדעי הרוח כמה כינוסים וימי עיון:

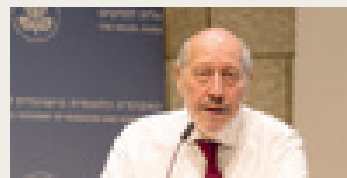
בחדש נובמבר 2017 נערך כינוס לרגל מאה שנה להכרזת בלפור. את ההרצאה המרכזית נשאה פרופ' סוזן פדרסן מאוניברסיטת קולומביה בנושא Writing the Balfour Declaration into the Palestine Mandate. המרצים האחרים היו פרופ' סולי אוזל מאוניברסיטת קדיר הס, חבר האקדמיה פרופ' איל בנבנישתי מאוניברסיטת תל אביב, פרופ' דניאל גוטוויין מאוניברסיטת חיפה, פרופ' ג'ונתן גריבץ מאוניברסיטת פרינסטון, חבר האקדמיה פרופ' גדליה סטרומזה מהאוניברסיטה העברית בירושלים ופרופ' אלי פודה מהאוניברסיטה העברית בירושלים. חבר האקדמיה פרופ' שלמה אבינרי מהאוניברסיטה העברית בירושלים הגיב לדברים.

תערוכת בלפור

הכינוס לווה בתערוכה "1917–2017 – מאה שנה להצהרת בלפור", שהוצגה בבית האקדמיה בשיתוף הספרייה הלאומית ויד יצחק בן-צבי. התערוכה כינסה תעודות היסטוריות ופריטים ממגוון סוגים וחומרים המאירים את ההצהרה על רקע הנסיבות ההיסטוריות שבהן ניתנה ואת משמעויותיה מאז ועד עתה.

נוסף על זה, בחודש נובמבר 2017 נישאה הרצאת בובר השנתית 2017 מפי פרופ' ג'ונתן ישראל מהמכון ללימודים מתקדמים בפרינסטון. נושא ההרצאה היה Jewish Emancipation in the Western World (1780–1860): What Kind of Enlightenment Made it Possible?

פרופ' ג'ונתן ישראל

בחודש מאי 2018 יישא פרופ' מייקל קוק מאוניברסיטת פרינסטון את הרצאת בובר השנתית וידבר על The Spread of Islam around the Indian Ocean.

עוד קיימה האקדמיה בחודש נובמבר 2017 יום עיון לציון מאה שנה למותו של שלום יעקב אברמוביץ' (מנדלי מוכר ספרים). את הכינוס יזמו וארגנו חברי האקדמיה פרופ' ישראל ברטל, פרופ' אבנר הולצמן ופרופ' חוה טורניאנסקי עם סימה דניאל, רכזת החטיבה למדעי הרוח, וזיוה דקל, מתאמת מנהלתית של החטיבה למדעי הרוח. האולם היה צר מלהכיל את הקהל הרב, שהתכנס לשמוע שבע הרצאות על פנים

שונות במפעלו המגוון של אברמוביץ'. בקהל השומעים בלטה קבוצה גדולה של סטודנטים מן התוכנית הבין-אוניברסיטאית ליידיש, המשותפת לאוניברסיטה העברית בירושלים ולאוניברסיטת תל אביב.

ביום העיון הוצגו השקפותיו של אברמוביץ' – אבי הסיפורת היהודית המודרנית בעברית וביידיש – על ההיסטוריה היהודית ותגובותיו הדינמיות על התמורות הדרמטיות במצב העם היהודי שהתרחשו לנגד עיניו בשלהי המאה ההתשע-עשרה. כמו כן נידונה מסכת היחסים המורכבת בין מנדלי מוכר ספרים, הדמות הספרותית המהלכת ומדברת בכתבי אברמוביץ', לבין הסופר עצמו. חמש הרצאות נוספות הוקדשו להיבטים מגוונים בעולמו של אברמוביץ' ובמורשתו כולל המתח האידיאולוגי בין "ארון הספרים היהודי" לבין הספרייה החדשה של הנאורות האירופית, תולדות מפעל מנדלי שנועד להעמיד מהדורה אקדמית של כתבי אברמוביץ', סגולותיו של אברמוביץ' כמשורר שנון ביידיש, תפקידם המרכזי של בעלי החיים ביצירת אברמוביץ' ויחסו האמביוולנטי ללאומיות היהודית, לרעיון הציוני ולתנועת חיבת ציון. המרצים היו פרופ' חיים באר, ד"ר דרור בורשטיין, פרופ' ישראל ברטל, פרופ' אבנר הולצמן, פרופ' חוה טורניאנסקי, פרופ' יונתן מאיר ופרופ' דן מירון.

בחודש דצמבר 2017 נערך כינוס בנושא "היהדות ומקורות הנצרות" לציון מאה שנים להולדתו של פרופ' דוד פלוסר בארגונם של פרופ' גדליה סטרומזה, פרופ' מנחם קיסטר ופרופ' שאול שקד. שנים-עשר חוקרים צעירים ובכירים מהארץ ומחו"ל השתתפו בכינוס שיוחד לליבת נושאי המחקר שעליהם כתב פרופ' פלוסר מאמרים רבים במשך עשרות שנים. מטרת הכינוס הייתה להבליט מחד גיסא את העובדה שחקר הנצרות הקדומה ויסודותיה ביהדות מקובל היום בישראל, ומאידך גיסא את השפעתו הבין-לאומית של המחקר פורץ הדרך של פרופ' פלוסר בנושא היהדות בתקופת הבית השני בכלל ומגילות מדבר יהודה בפרט. ההרצאות היו בעברית ובאנגלית, ובשני ימי הכינוס נרשמה נוכחות גבוהה.

בחודש פברואר 2018 נערך כינוס לרגל יום דרווין הבין-לאומי: "אבולוציית מוח האדם – איך, מתי ומדוע?" צ'רלס דרווין נולד ב-12 בפברואר 1809, ויום הולדתו נחגג מדי שנה במוסדות אקדמיים רבים כ"יום דרווין הבין-לאומי". מסורת זו החלה בשנת 2009, עם ציון יום הולדתו המאתיים של האיש ובמלאת מאה וחמישים שנה לפרסום המהדורה הראשונה של ספרו "על מוצא המינים" ב-1859. ציון חגיגי, חובק עולם, של יום הולדתו של דרווין הוא ביטוי להכרת הטובה של האנושות על ש"פקח את עיניה" וכן לעוצמת המהפך שחולל בפרדיגמה שמשלה בכיפה, בגלגוליה השונים, עד לפרסום ספרו. בשנת 2017, בהובלתו של חבר האקדמיה פרופ' יואל רק, הצטרפה האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים למסורת, ויום דרווין הבין-לאומי מצוין זו השנה השנייה בישראל בכינוס רב-משתתפים.

הכינוס השנה התמקד בנושא אבולוציית מוח האדם מזוויות שונות – "על הטמון במוחם של מאובנים", "תכנון, למידה או חומרי גלם – כיצד יש להבין את כלי האבן מלפני 2.5 מיליון שנה?", "מה ניתן ללמוד על מוחם של ההומינידים יוצרי התרבות האשלייתית?", "די-אן-איי מן המתים – מה הגנטיקה של אבותינו הקדומים מספרת על יכולתנו לדבר?" בכינוס הרצו חברת האקדמיה פרופ' נעמה גורן-ענבר, פרופ' אראלה חוברס, פרופ' לירן כרמל וחבר האקדמיה פרופ' יואל רק.

במסגרת החטיבה פועלת גם הקרן לקידום מדעי הרוח והחברה. פעילותה נחלקת לארבעה מסלולים תחרותיים: סמינרים, סדנאות, ביקורי עמיתים והשתלמויות בחו"ל. למידע נוסף ראו להלן בפרק "מלגות ומענקים".

פעילות החטיבה בשנה האחרונה כללה גם ימי עיון והרצאות לכבודם ולזכרם של חברי האקדמיה (ראו פירוט להלן בפרק "הרצאות, כינוסים ואירועים בבית האקדמיה").

3.1 < מפעלים במימון האקדמיה

מפעלי האקדמיה במדעי הרוח עוסקים בתולדות עם ישראל וארץ ישראל ובחקר השירה העברית. מדיניות האקדמיה היא לתמוך רק במפעלים בעלי חשיבות לאומית ובעלי היקף רחב. תקציב ועדת התוכניות לתמיכה בתוכניות מחקר במדעי הרוח לשנת תשע"ח ניתן למפעל האונומסטיקון של ארץ ישראל ולמפעל של חקר פיוטי הגניזה.

האקדמיה ממשיכה לעודד את העומדים בראש מפעליה המדעיים לחפש מקורות מימון נוספים.

3.1.1 < האונומסטיקון של ארץ ישראל

מפעל האונומסטיקון (The Onomasticon of Iudaea, Palaestina and Arabia in the Greek and Latin Sources) מרכז את כל המובאות המזכירות יישובים, עצמים גאוגרפיים, יחידות מנהליות ואף קבוצות אתניות בארץ ישראל ובסביבתה הקרובה (מחוזות שהשתייכו בעבר ליהודה או לפרובינקיות של פלסטנה וערביה) מאמצע המאה הרביעית לפני הספירה (ערב כיבוש הארץ בידי אלכסנדר הגדול) ועד הכיבוש המוסלמי באמצע המאה השביעית לספירה.

הערכים מוגשים לקורא על פי סדר האל"ף-בי"ת של האתרים, ובהם מובאות בלשון המקור ובתרגום לאנגלית, הערות טקסטואליות חיוניות, דיון גאוגרפי-היסטורי, ובמקרים רבים גם דיון ארכאולוגי וביבליוגרפיה. צוות המחקר אסף את החומר הנוגע לעניין מכל המקורות ביוונית ובלטינית, כולל רשימות מנהליות, כתובות, מטבעות וכדומה, וכן מקורות בלשונות המזרח, בעיקר סורית, אם אלה תורגמו מן היוונית.

השנה התקדם המפעל כדלקמן:

הכרך השני, המוקדש לאות A, יצא לאור לאחר שהושלמו כל התיקונים בחלקיו השונים: טקסט, ביבליוגרפיה, מפתחות, טבלה השוואתית של נקודות ציון ומפות.

בכרך השלישי, המוקדש לאות B, הושלמו החלקים 1-4, ונותר להשלים את חלק 5, המוקדש לערך "בית שאן". הכרך השלישי יכלול גם Addenda to the Primary Sources. מדובר בעיקר במהדורות ביקורתיות

שלא היו זמינות בעת הכנת הכרכים הראשון והשני, והיום הן מחליפות את המהדורות הישנות. מלבד זאת, ה-Addenda מכילה פרסומים חדשים (כתובות, פפירוסים) או מקורות שנעלמו מאיתנו בשלבי עבודה קודמים.

הכרך הבא בתור, הרביעי, מוקדש ל-Sacred Places. הכוונה למרכזים דתיים ופולחניים: מקדשים, בתי כנסת, כנסיות, מנזרים, מוסדות צדקה המוחזקים בידי הכנסייה וקברים נערצים, אם הם מזוהים בשם במפורש. עד כה הוכן הבסיס לכרך זה, ובו מראי המקום בסדר כרונולוגי, טקסטים, ביבליוגרפיה והצעות זיהוי.

בחודשים האחרונים השלימה חגית בגנו את פיתוחו של יישום דיגיטלי המיועד לשמש פלטפורמה להזנת הטקסטים ביוונית ובלטינית המתייחסים לכל אתר ואתר עם כל המידע הנלווה. ההזנה נעשית לתוך תבניות (templates) מובנות על פי מבנה הערכים בכרכים שכבר ראו אור. היישום יקל את תהליך הכנת הפרסומים, ובבוא העת הוא יאפשר להציג את הנתונים לכלל ציבור החוקרים באמצעות המרשתת. עד כה הועלו לאתר (<http://onomasticon.hagitbagn.com>) כל האתרים המתחילים באותיות C-Z.

3.1.2 < המפעל לחקר השירה והפיוט בגניזה על שם עזרא פליישר

המפעל נוסד על ידי האקדמיה הלאומית בשנת תשכ"ז (1967). מטרת המפעל היא לפענח, לזהות ולקטלג את קטעי השירה והפיוט שנשתמרו באוספי הגניזה הקהירית. היוזמה נתאפשרה עם ריכוז תצלומי המיקרופילם של רוב אוספי הגניזה בעולם במכון לתצלומי כתבי היד העבריים שבספרייה הלאומית. היום אפשר להיעזר גם בסריקות המשובחות של קטעי הגניזה שבאתרים שונים במרשתת, ובעיקר באתר "גנזים" של מפעלי פרידברג לחקר הגניזה, ואכן הקטעים הסרוקים מקילים לעיתים קרובות את פיענוח החומר, וכפי שיוסבר בהמשך – מאפשרים לזהות הרבה פיוטים שלא זוהו עד כה.

אחרי כמעט חמישים שנות עבודה הושלם קטלוג השירים ברוב האוספים הגדולים של הגניזה. במאגר המידע של המפעל רשומים כ-89,000 כותרים של פיוטים מן הגניזה וכמעט 72,000 התחלות של פיוטים נדפסים. רוב האוספים הגדולים של קטעי הגניזה כבר פוענחו. מן האוספים הגדולים נותרו קטעי הגניזה שבאוסף פירקוביץ' שבסנקט-פטרבורג, אך קיימים עוד כמה אוספים קטנים שטרם קוטלגו, וכן דרושות השלמות לאוספים שכבר קוטלגו.

המפעל נושא את שמו של פרופ' עזרא פליישר ז"ל, שייסדו ועמד בראשו יותר משלושים ותשע שנים. פרופ' פליישר הלך לעולמו באב תשס"ו. העבודה במפעל חייו נמשכת ברצף בראשותה של פרופ' שולמית אליצור, בסיועה של ועדה מלווה ובה שני חברי האקדמיה (ראו פירוט להלן בפרק "ועדות האקדמיה"). את עיקר עבודת הפיענוח, הקטלוג והמחשוב מבצעת העובדת הקבועה במפעל ד"ר שרה כהן.

בשנה האחרונה השלימה ד"ר כהן את פיענוח כל קטעי השירה והפיוט שבאוסף ריילנדס שבמנצ'סטר, וכן פוענחו וזוהו קטעי פיוט מגניזת אפגניסטן שהועלו לאתר הספרייה הלאומית. עם זאת הזנת הנתונים מהאוספים הללו למאגר וכן הזנת הנתונים שבקטעים האחרונים שבסדרה החדשה שבאוסף טיילור-שכטר שבקמברידג' הופסקו משום שכיוון העבודה השתנה – לפני כחצי שנה הוחלט להגיה את הנתונים הקיימים באתר ולא להזין נתונים חדשים. ברקע ההחלטה הסכם שהאקדמיה למדעים עומדת לחתום עם הספרייה הלאומית בעניין החזקת המפעל והעמדת החומר שבו לרשות קהל החוקרים. בעת ההגה נבדקו שנית צילומי קטעי הגניזה, והבדיקה הניבה זיהוי של עשרות פיוטים שלא פוענחו בעבר. הזיהוי התאפשר הודות לסריקות המעולות הקיימות היום ושלא עמדו לרשותו של פרופ' פליישר ז"ל, לצד המידע הרב שהצטבר במאגר ומאפשר זיהוי מורכב של חומרים לקויים. כמו כן נוספים על השירים נתונים רבים, ונערכים אלפי תיקונים במאגר. עד כה הוגהו ביסודיות שנים עשר כרכים מאוסף הסדרה החדשה בקמברידג' (כרכים 131–142), שבכל אחד מהם כמה מאות קטעים.

מאגר המידע שבמפעל ממשיך לספק כל העת נתונים לחוקרי שירה ופיוט עבריים בארץ ובעולם, הפונים שוב ושוב בשאלות ומקבלים סיוע, תשובות ממוקדות ואף דוחות מפורטים המאפשרים להם להתקדם במחקריהם. גם עובדי המכון לתצלומי כתבי היד העבריים מגיעים מדי פעם למפעל ומקבלים סיוע בזיהוי פיוטים שבכתבי יד שונים, וסטודנטים נעזרים בקטלוגים שבמפעל לצורך כתיבת עבודות על פיוטים. החומר שבקטלוגים משמש זה שנים בסיס לרוב ספרי השירה והפיוט המתפרסמים בארץ ובעולם. יתרה מזאת, הזיהויים החדשים שעלו בעת הגהת החומר כבר סייעו לחוקרים בארץ ובעולם לשפר את מהדורות השירים שהם מכינים.

המפעל מתקדם אפוא לקראת השגת מטרתו, ועם סיום ההגה וההשלמות הנחוצות במאגר, עבודה שתמשך עוד כמה שנים, יועמד החומר המוגה כולו לרשות קהל החוקרים.

3.2 < מפעלים בתמיכת האקדמיה

המפעל המשותף עם MGH

בשנת 2001 החליטו האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים וה-MGH (Monumenta Germaniae Historica) – המוסד האירופי הבכיר לפרסום מהדורות ביקורתיות של טקסטים מימי הביניים – על פרסום משותף של סדרת חיבורים עבריים שנכתבו באשכנז. היה בכך חידוש גמור: בפעם הראשונה (ולעת עתה היחידה) נכללו מקורות עבריים באוסף המקורות ההיסטוריים לתולדותיה של ארץ אירופית. האקדמיה הקימה למפעל זה ועדת היגוי, ובראשה פרופ' ב"ז קדר (ראו פירוט להלן בפרק "ועדות האקדמיה"). הוועדה אישרה את פרסומם של שישה כרכים.

בכרך הראשון בסדרה, שהופיע בשנת 2005, פרסמה אנה האַרְקאמפ, פרופסור לתולדות היהודים באוניברסיטת מינכן, מהדורה ביקורתית של הכרוניקות העבריות שמתארות את הפרעות ביהודי גרמניה בשלב הפתיחה של מסע הצלב הראשון – "גזרות תתנ"ו". שנת תתנ"ו העברית היא שנת 1096 לספירה.

הכרך השני בסדרה הופיע בשנת 2016 בכותרת "פיוטי גזרות תתנ"ו". הכרך, בן יותר מ-500 עמודים, מציג את מהדורתן הביקורתית של עשרים ושבע יצירות ליטורגיות שנכתבו בעקבות הפרעות האמורות. מול כל עמוד טקסט עברי, על שינויי הגרסאות שלו, מופיע התרגום הגרמני; הפירושים על הטקסט וכן המבוא כתובים גרמנית אף הם, ואילו תקצירו העברי של המבוא מופיע בעקבות השער העברי. פרופ' אברהם גרוס מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב ואברהם פרנקל עמלו על מלאכת הההדרה ועל כתיבת המבוא; ד"ר פיטר ש' לנרד מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב אחראי לתרגום הגרמני ותרם כמה הערות תוכניות חשובות.

הכרך השלישי, ובו מהדורה ביקורתית של תקנות שו"ם, עומד להופיע בקרוב. שני כרכים נוספים מצויים בשלבי הכנה ומיועדים להופיע בשנים הקרובות.

German-Israeli Frontiers of the Humanities – GISFOH < 3.3

הסכם שנחתם בשנת 2009 בין האקדמיה לקרן אלכסנדר פון הומבולדט הגרמנית הוביל לכינון סדרת כינוסים דו־לאומיים רב־תחומיים במדעי הרוח, שבהם משתתפים כחמישים חוקרים צעירים – ישראלים וגרמנים. בכל שנה נבחרים ארבעה חוקרים ישראלים וארבעה חוקרים גרמנים מארבעה תחומים שונים במדעי הרוח והחברה, ויחד הם מרכיבים את הוועדה המארגנת של הכינוס. הכינוס מתקיים בישראל ובגרמניה לסירוגין. מטרת הכינוס הן להפגיש חוקרים צעירים מצטיינים מתחומים שונים ולאתגר אותם לחשיבה ולמחקר מעבר לגבולות תחום הדעת שלהם, לאפשר הפריה הדדית וליצור ערוץ לחילופי ידע אקדמי.

משתתפי כינוס GISFOH 2017, בקיבוץ מעלה החמישה

ההסכם שנחתם עם האקדמיה הישראלית מצרף את ישראל למועדון מצומצם ומכובד של מדינות. עד היום חתמה הקרן הגרמנית על הסכמים דומים עם ארצות הברית (בתחומי מדעי הרוח, מדעי הטבע ולימודי ההנדסה), עם בריטניה, יפן וסין (בתחום מדעי הטבע), עם הודו (בתחום לימודי ההנדסה) ועם טורקיה (בתחום מדעי הרוח). את המיזם מרכזת מטעם האקדמיה פרופ' מרגלית פינקלברג.

הכינוס התשיעי התקיים בספטמבר 2017 בקיבוץ מעלה החמישה והתמקד בנושא: *Negotiating the Other, Confronting the Self*. חברה ישראלים של הוועדה המארגנת היו ד"ר איריס אידלסון-שיין (היסטוריה), ד"ר ערין סלאמה-קודסי (שפה וספרות ערבית), ד"ר דוד רוטמן (ספרות עברית) וד"ר סיני רוסינק (מדעי הרוח הדיגיטליים).

עטיפת חוברת הכינוס

הכינוס העשירי עתיד להתקיים בפוטסדאם שבגרמניה בחודש נובמבר 2018, והוא יתמקד בנושא: *Cultural Encounters: Translation, Transformation, Tension*. חברה ישראלים של הוועדה המארגנת הם ד"ר משה בלידשטיין (דת השוואתית), ד"ר אורי גבאי (המזרח הקרוב הקדום), ד"ר אורית גזית (סוציולוגיה) וד"ר יעל שטרנהל (היסטוריה של ארצות הברית).

במסגרת ההסכם כוננה קרן פון הומבולדט את תוכנית *Connect*, המאפשרת לחוקרים שהשתתפו בכינוס GISFOH להגיש בקשות לתמיכה במיזמים משותפים ובשיתופי פעולה עם החוקרים שפגשו בכינוס. במסגרת התוכנית קיבלו תמיכה עד כה יותר מארבעים מיזמים משותפים.

3.4 < פורום צעירי מדעי הרוח והחברה

החטיבה מקיימת פורום של צעירי החטיבה למדעי הרוח והחברה זה יותר מעשור. בכל קבוצה בפורום משתתפים חוקרות וחוקרים צעירים ומצטיינים הנבחרים על ידי ועדה מטעם החטיבה, על פי קריטריונים של מצוינות וכישורים אקדמיים. בראש כל קבוצה עומד חבר או חברת אקדמיה, והפורום מקיים דיונים בנושאים שונים.

בנובמבר 2017 החלה לפעול קבוצה חדשה בראשות פרופ' בילי מלמן בנושא "אימפריות: קולוניאליזם, תרבות וכוח בעת החדשה – מהמאה החמש-עשרה ועד למאה העשרים ואחת". חקר אימפריות ניצב בחזית המחקר בתחומים שונים במדעי הרוח ובמדעי החברה. בתחום ההיסטוריה ניכר שינוי בגישות ובמתודולוגיה, ו"ההיסטוריה האימפריאלית החדשה" וחקר הקולוניאליזם מגדירים מחדש את הנושא הנחקר. לצד חוקרי ההיסטוריה ניכר העיסוק בנושא האימפריות בקרב חוקרים ממדע המדינה, סוציולוגיה, אנתרופולוגיה

היסטורית, כלכלה, משפטים וספרות. בחברי הקבוצה חוקרים ממגוון תחומי מומחיות ועניין, והמפגש ביניהם מאפשר דיאלוג בתוך דיסציפלינות שונות ובינן לאחרות, שימוש בפרקטיקות מחקר וכתובה שונות וניסוח תובנות מעולמות חשיבה ועשייה אקדמיים שונים.

לפורום זה נבחרו שנים־עשר חברים, ואלה שמותיהם:

- ד"ר ואאל' אבו עקסה, המחלקה למדע המדינה, האוניברסיטה העברית בירושלים
- ד"ר דותן ארד, המחלקה לתולדות ישראל ויהדות זמננו, אוניברסיטת בר־אילן
- ד"ר יובל בן־בסט, החוג להיסטוריה של המזרח התיכון, אוניברסיטת חיפה
- ד"ר יעל ברדה, המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים
- ד"ר בשיר בשיר, המחלקה לסוציולוגיה, למדע המדינה ולתקשורת, האוניברסיטה הפתוחה
- ד"ר רותם גבע, החוג ללימודי אסיה והחוג להיסטוריה, האוניברסיטה העברית בירושלים
- ד"ר איתמר מן, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת חיפה
- ד"ר אורי סלע, המחלקה ללימודי מזרח אסיה, אוניברסיטת תל אביב
- ד"ר מנשה ענזי, המחלקה להיסטוריה של עם ישראל, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב
- ד"ר עודד רבינוביץ', החוג להיסטוריה כללית, אוניברסיטת תל אביב
- ד"ר ליאור שטרנפלד, המחלקה ללימודי המזרח התיכון, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב
- ד"ר עתליה שרגאי, מכון טרומן, האוניברסיטה העברית בירושלים

(הרשימות המלאות של חברי פורום הצעירים בשנים שעברו מופיעות באתר האקדמיה – בדף החטיבה למדעי הרוח / פורום הצעירים).

